

Redakcja: Sławomir Poleszak (zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji), Szczepan Czarnecki, Spasimir Domaradzki, Łukasz Krzyżanowski, Sławomir Łukasiewicz, Damian Szacawa, Agata Tatarenko

Nr 1394 (134/2025) | 3.07.2025

ISSN 2657-6996

© IEŚ

Agata Domachowska

Balkany Zachodnie a polityka migracyjna Wielkiej Brytanii oraz Stanów Zjednoczonych

W ostatnich miesiącach pojawiły się informacje na temat przygotowywania przez władze Wielkiej Brytanii oraz Stanów Zjednoczonych nowych strategii zarządzania nielegalną migracją i przyspieszenia procesów deportacyjnych. Państwa Bałkanów Zachodnich miałyby stać się miejscem, gdzie trafiałyby osoby, których wnioski o azyl został odrzucony. Obecnie jedynym państwem w regionie Bałkanów zainteresowanym tego rodzaju współpracą jest Kosowo. Pozostałe państwa regionu wykazują raczej sceptycyzm wobec nowych strategii kontroli migracji zaproponowanych przez Wielką Brytanię i Stany Zjednoczone.

Plany dotyczące walki z nielegalną migracją w USA i Wielkiej Brytanii. Jednym z priorytetów prezydenta USA Donalda Trumpa pozostaje uregulowanie sytuacji osób przebywających na terytorium Stanów Zjednoczonych niezgodnie z obowiązującym prawem imigracyjnym. W ostatnim czasie Departament Stanu poinformował o strategii, która ma na celu realizację owego priorytetu i zakończenie kryzysu nielegalnej oraz masowej emigracji ludności do USA. Państwa Bałkanów Zachodnich zostały uwzględnione w przygotowywanym planie, dotyczącym deportacji cudzoziemców nieposiadających uregulowanego statusu. Jak dotąd nie zostały ujawnione żadne szczegóły opracowywanej strategii. Jedynie w prasie amerykańskiej pojawiły się informacje mówiące o tym, że pomiędzy władzami amerykańskimi a przywódcami państw Bałkanów Zachodnich trwają już rozmowy na ten temat¹.

Z kolei brytyjski premier Keir Starmer zapowiedział utworzenie zagranicznych „ośrodków powrotu” (*return hubs*) dla osób, których wnioski o azyl w Wielkiej Brytanii zostały odrzucone, a które często próbują uniknąć deportacji, opóźniając cały proces poprzez m.in. utratę dokumentów. Zgodnie z aktualnymi propozycjami brytyjskich władz osoby, których wnioski o azyl zostały odrzucone, miałyby być natychmiast kierowane do zagranicznych ośrodków powrotu, gdzie oczekiwałyby na finalizację deportacji do państwa pochodzenia. Obecnie rząd w Londynie prowadzi rozmowy z przywódcami niektórych państw Bałkanów Zachodnich dotyczące możliwości utworzenia tego rodzaju ośrodków właśnie na ich terytorium. Poprzez realizację tego planu brytyjski rząd ma nadzieję na ograniczenie przepływu migrantów przez kanał La Manche. Zatem głównym celem owego planu miałyby być przyspieszenie deportacji oraz uniemożliwienie ponownego wjazdu deportowanym do Wielkiej Brytanii.

Należy dodać, że już w 2022 r. ówczesny rząd Wielkiej Brytanii (pod przywództwem Partii Konserwatywnej) zawarł porozumienie z władzami Rwandy, zgodnie z którym do tego afrykańskiego państwa mieliby być odsyłani migranci próbujący w sposób nielegalny dostać się na terytorium brytyjskie. Tam mogliby składać wnioski azylowe. Ostatecznie Sąd Najwyższy Zjednoczonego Królestwa zdecydował, że porozumienie to jest niezgodne z prawem.

Reakcja państw Bałkanów Zachodnich. Na temat planu przedstawionego przez premiera Wielkiej Brytanii jako pierwsza w sposób zdecydowany wypowiedziała się Albania. Premier Edi Rama wprost odrzucił jakąkolwiek możliwość utworzenia kolejnych ośrodków dla migrantów na terytorium tego państwa. Zdecydowanie podkreślił, że obowiązująca umowa z Włochami (podpisana w listopadzie 2023 r.), dotycząca utworzenia dwóch obozów dla imigrantów uratowanych na wodach terytorialnych Włoch przez włoską marynarkę wojenną oraz straż przybrzeżną (zob. [„Komentarze IEŚ”, nr 1095](#)), stanowi wyjątek i podobnego rodzaju umowy nie zostaną zawarte

¹ *Trump's Administration Has Asked Ally Serbia to Accept Deportees*, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2025-06-05/trump-s-administration-has-asked-ally-serbia-to-accept-deportees> [15.06.2025].

przez Albanię z żadnym innym państwem. Wobec stanowczego stanowiska rządu w Tiranie odniósł się również premier Wielkiej Brytanii Keir Starmer, potwierdzając, że rozmowy na temat utworzenia „ośrodków powrotu” nie są prowadzone z Albanią. Warto dodać, że oba państwa współpracują ze sobą w celu zmniejszenia liczby Albańczyków, którzy nielegalnie starają się dostać na terytorium Wielkiej Brytanii². Jak stwierdziła strona brytyjska, współpraca ta przynosi pozytywne skutki i w ciągu ostatnich lat aż o 95% zmniejszyła się liczba osób, które przybywają niewielkimi albańskimi łodziami do wybrzeży Wielkiej Brytanii³.

W odróżnieniu do władz w Tiranie, gotowość do przedyskutowania z władzami brytyjskimi propozycji utworzenia „ośrodków powrotu” wyraził rząd w Kosowie. Co więcej, premier Albin Kurti zadeklarował również możliwość tymczasowego przyjęcia migrantów deportowanych ze Stanów Zjednoczonych w ramach procesu ich dalszego przesiedlenia do państw trzecich. Ośrodek, w którym takie osoby miałyby przebywać, mógłby przyjąć nie więcej niż 50 migrantów. Ponadto to Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Kosowa miałoby odpowiadać za nadzór nad ich pobytem oraz koordynację działań.

Z kolei premier Macedonii Północnej Hristijan Mickoski zaprzeczył, jakoby trwały jakiekolwiek rozmowy w sprawie utworzenia obozów dla migrantów na macedońskim terytorium. Sugestie takie pojawiły się po tym, jak rząd w Skopje podpisał z Wielką Brytanią umowę o partnerstwie (*Government-to-Government Partnership (G2G)*)⁴, co ma się przyczynić do rozwoju gospodarczego Macedonii Północnej. Macedońska opozycja zarzucała rządzącym zawarcie umowy w zamian za wyrażenie zgody na przyjęcie migrantów z Wielkiej Brytanii. Spekulacje dodatkowo podsyciły doniesienia o zaangażowaniu Macedonii Północnej, wraz z Albanią i Kosowem, w prace Wspólnego Zespołu ds. Migracji (Joint Migration Task Force), mającego na celu przeciwdziałanie nielegalnej migracji. Premier H. Mickoski konsekwentnie zaprzecza wszelkim sugestiom dotyczącym wyrażenia zgody na budowę ośrodków powrotów i podkreśla, że zawarta umowa dotyczy wyłącznie współpracy w zakresie gospodarki i bezpieczeństwa.

Przeciwny planom Wielkiej Brytanii pozostaje także serbski polityk z Bośni i Hercegowiny, a obecnie prezydent Republiki Serbskiej, Milorad Dodik, który nieustannie powtarza, że na terytorium Republiki Serbskiej nie może powstać żaden ośrodek dla migrantów przewożonych z państw zachodnich. Z kolei premier Czarnogóry, Milojkó Spajić, za pośrednictwem mediów społecznościowych podkreślił, że państwo to nie będzie brało udziału w realizacji przygotowanego przez Wielką Brytanię planu.

Wnioski. Zawarcie przez Albanię i Włochy umowy dotyczącej utworzenia w tym bałkańskim państwie ośrodków dla migrantów stało się dla innych państw zachodnich, zmagających się z problemem migracji, przykładem, w jaki sposób można poradzić sobie z tym wyzwaniem. W związku z tym w ostatnim czasie zarówno Wielka Brytania, jak i Stany Zjednoczone zaczęły postrzegać państwa Bałkanów Zachodnich jako potencjalnych partnerów, którzy mogliby im pomóc w rozwiązaniu (przynajmniej częściowo) tego problemu.

Na podstawie oficjalnych stanowisk władz państw Bałkanów Zachodnich można wnioskować, że obecnie jedynie Kosowo wykazuje zainteresowanie tego typu współpracą. Pozostałe państwa regionu są raczej sceptyczne wobec nowych strategii zarządzania nielegalną migracją, zaproponowanych przez Wielką Brytanię oraz Stany Zjednoczone.

Powstanie obozów dla migrantów w państwach Bałkanów Zachodnich, które od lat aspirują do uzyskania członkostwa w Unii Europejskiej, powodowałoby w dłuższej perspektywie nowe potencjalne problemy. Otwarcie kolejnych ośrodków migracyjnych niesie ze sobą poważne obawy dotyczące poszanowania praw człowieka w stosunku do osób, które miałyby w nich przebywać. Co więcej, istnieje ryzyko naruszenia prawa

² *Milestone reached in UK-Albania agreement on illegal migration*, <https://www.gov.uk/government/news/milestone-reached-in-uk-albania-agreement-on-illegal-migration> [12.06.2025].

³ *UK to clamp down on criminal networks in Western Balkans as the Prime Minister travels to Albania*, <https://www.gov.uk/government/news/uk-to-clamp-down-on-criminal-networks-in-western-balkans-as-the-prime-minister-travels-to-albania> [12.06.2025].

⁴ *Landmark government partnership signed with North Macedonia*, <https://www.gov.uk/government/news/landmark-government-partnership-signed-with-north-macedonia> [12.06.2025].

międzynarodowego, w tym przede wszystkim Konwencji Genewskiej, jeśli będzie dochodzić do deportowania osób ubiegających się o azyl do państw, w których mogą być one prześladowane.

Otwartość władz kosowskich na współpracę zarówno ze Stanami Zjednoczonymi, jak i z Wielką Brytanią oznacza gotowość tego państwa do wzmocnienia relacji z zachodnimi partnerami. Tym bardziej, że w ostatnich latach, w czasie rządów premiera Albina Kurtiego, pozycja Kosowa w relacjach z Zachodem znacząco osłabła. Mianowicie wciąż obowiązują sankcje, które w 2023 r. Unia Europejska nałożyła na Kosowo w odpowiedzi na jednostronne działania rządu premiera Albina Kurtiego w północnej części Kosowa. Stany Zjednoczone również krytykowały politykę prowadzoną przez A. Kurtiego, oceniając, iż wzmacnia ona napięcia z Serbami i prowadzi do destabilizacji sytuacji w regionie (zob. szerzej: [„Komentarze IEŚ”, nr 1030](#)).